

Hulk kauneid kostüüme
Estonia laval –
pildike „La traviatast”.

Kuninganna

ühheks õhtuks!

TEKST LIIS AUVÄÄRT FOTOD LIIS AUVÄÄRT, ESTONIA ARHIIV

„Ma olen kas või nädal aega söömata, peaasi et see kleit mulle selga mahub!” hüüavad naised, passitades rõivaid Rahvusteatri Estonia kostüümilaenutuses. Siinsed kostüümid on olnud laval rambivalguses ja kindlustavad kandjale tähelepanu.

„I nimesel, kes paneb selga ajastukostüümi, kaob seljast kontoriküür,” sõnab Ülle Kogerman. „Ta muutub sirgeks, saab hoopis teise tunde ja olemise!” Silmanähtavalt muutuvad mehed, kes tõmbavad selga fraki. Ainult püksitaskud tuleks mõnel kinni õmmelda – et muidu šikk härrasmees neise oma käsi ei suruks!

Ülle juttu tasub uskuda. Rohkem kui 30 aasta eest tuli ta, siis alles tudengina, teatrisse tööle ja jäigi. Elukutselt riietaja, oskab Ülle üksikasjalikult rääkida Estonia kostüümidest – nende kandjatest, kunstnikest ja materjalidest. Ka neist teatrirõivastest, mille lavastused on mängukavast „maas”.

Osa taolistest kostüümidest jõuab Estonia kostüümilaenutusse, kus toimetab hakkaja Kristi Reidla. Kristi abil võib igaüks tõmmata selga osakese teatri-

ajalugu. Kujutleda, et samas ballikleidis on koketeeritud Estonia ooperis; samades põlvpükstes hüppedud kirglikus balletietenduses; sama kübara varjust vaadeldud publikut, lauldes tundelist operetti. Kel kalduvus unistada, võib end rõivaridade vahele unustadagi! Mõni naine keerutab kaks tundi peegli ees – muudkui proovib uusi kostüüme, enne kui ühe välja valib.

Estonia kostüümilaenutuses on praegu umbes 1500 eset. Enamust teatri kostüümidest hoitakse Suur-Sõjamäe teel, kus need hõivavad suure laohoone kolm korrust. „Seal on kindlasti mitusada tuhat kostüümi,” ütleb Ülle kõhkluseta.

Laenutuses püüab Kristi kostüümid liigitada ajastute, mitte lavastuste järgi: Vana-Kreeka, keskaeg, renessanss, barokk/rokoko, ampiir ... Rõivakunsti

← Kostüümilaenutuse üks vanimaid leide on ajastukleit 1977. aastast. „Mõni naine ehmuks puusapatjade peale ära, aga kui selga paneb, on kohe armunud,” lausub Kristi. Piht tundub ju hoopis peenem!

←← Kellukesekujulist krinoliini toestab lai raam. Ühte sellist hoiab pildil Ülle.

↙ Paljud daamid, kes tulevad teatrist kostüümi laenutama, peavad silmas just midagi s e l l i s t! Rikkalikult kaunistatud helesinine kleit pärineb balletist „Esmeralda”. „Soovitan seda näiteks siis, kui tahetakse kehastuda Juliaks,” ütleb Kristi.

ajalugu on huvitav! Ülle teab rääkida, et näiteks puusapatju hakati kleitidele lisama sellepärast, et vormikas talunaine tundus piitspeenele linnarahvale kaunis ja huvitav. Et saada endalegi rindu, mis on ümmargused ja ahvatlevad nagu õunad, toppisid linnanaised korseti sisse lisapolstrit.

Teatrikostüümile suuruselipikut külge ei panda, sest see tehakse enamasti kindlale inimesele. Solisti rõivale kirjutatakse tema nimi ja lavastus suisa sisse. Veel on kostüümi peal kirjas pikk arvelevõtmise number ja tähekoode. „O tähendab ooperit, MK muusikali, B balletti,” loeb Kristi teatrirõivaste seest, mis laadi tükis neid kanti. Mõne kostüümi pealt näeb ära ka õmbleja nime.

Estonia ladudes on sadu tuhandeid kostüüme.

Paljude uhkete kostüümide looja oli Eldor Renter, Estonia peakunstnik aastail 1957–1963 ja 1980–1995. Renter tundis esmaklassiliselt eri ajastute stiile. Tema loominguna sündis ligi 150 lava- ja kostüümikujundust ooperitele, ballettidele ja operettidele. „Et Renter Estonias töötas, oli meie õnn,” leiab Ülle, kes hindab teatrikunstnike tööd kõrgelt. „Renter tõesti viiski lavastuse sellesse aega, kuhu see kuulus. Olen juba niivõrd vana ja nii suur teatriaustaja, et mulle on see väga oluline. Kui tulen Mozartit vaatama, siis ma ei taha lauljaid näha teksapükstes, sest Mozarti muusika nõuab midagi muud!”

Klassikaliste lavastuste puhul, mis mõne aja tagant jälle Estonias lavale jõuavad, tavatsevad kunstnikud alustuseks vaadata kostüümilattu – äkki annab mõnd olemasolevat eset ära kasutada? Uut vanaga kombineerida?

Kolmekümne aasta jooksul pole Ülle näinud kostüümiladudes ainsatki koiliblikat. „Estonia maja hoiab

seada, mis tema sees – olgu siis inimesi või kostüüme,” usub ta. Siiski, väiksemat pahandust on teinud vihma- või sulaveed, mis kippusid sajandivanuse maja katuse vahelt sisse tilkuma. Ülle on mitu-setu korda sättinud kostüümilao põrandale plastkause, et laest jooksvat vett kinni püüda. Pesnud-kuivatanud niiskust saanud kostüüme. Kuid õnneks sai Estonia sel suvel uue katuse, nii et loodetavasti ei pääse nüüd enam suurimigi sadu majja.

Targemad teavad, et teatrist tasub otsida ka peorõivaid. Vabariigi aastapäeva eel lahkuvad mehed kostüümilaenutusest korraliku ülikonnaga. Kevadel püütakse siit leida rõivast koolilõpuks, suvel pulmapeoks, detsembris aastavahetuseks. Iga tagastatud ese läheb teatri pesutuppa või keemilisse puhastusse, enne kui seda saab jälle laenutada.

Üllele-Kristile paistab, et kostüümipidusid tehakse järjest rohkem. Ja üha vähem osaleb neid, kes siis arvavad, et *ah, mis nüüd mina ...* ega vaevu kostüümi

↑ Kes lapsena unistas end baleriiniks, võib vähemalt üheks õhtuks kaharasse seelikusse riietuda.